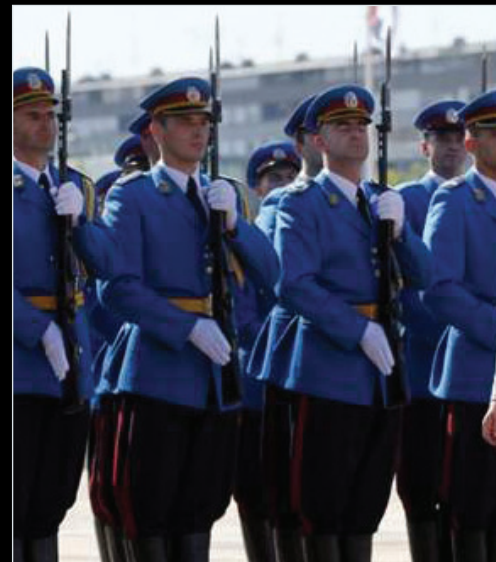

Šta je posjeta najmoćnije žene svijeta donijela našoj regiji

Bitka za prirodu u nepravednom

KANCELARKA U ZAGREBU...

...I U BEOGRADU

“Moramo biti skrenuti remag radanima Srbije rećid am oždao veg odinen ećemod obitik andidaturuz a Evropskoj uniji”, riječi su kojima se naciji obratio srbijanski predsjednik Boris Tadić nakon što je avion kancelarkomna pustio eogradskuz računul uku. T oje b iou vodu c ijelin izd ogađaja, i zjava, r azmjenev er zahlađenjao dnosana r egionalnomp lanu. R iječje p onajprijeo s ukobiman ar elacijiZ agreb– B eograd, k Prištinei p osjeteh rvatskep remijerkeJ adrankeK osoro vojn ekadašnjojs rbijanskojp okrajini, n op oštos balkanskomt rouglus vep relamap rekoB osnei H ercegovine, n es amog eografski, n egoi p olitički, i B iH, Sarajevo, t akoi B anjaL uka, na šlis us eu s vomt omv rzinomk olur egionalne(ne)stabilnosti. C ijelas itua naprostop okazujed a, m ak olikot ož eljelip rikazatim oćniciu B ruxellesui W ashingtonu, p rocesin aB alk okončani, i da je uzaludno pod tepih gurati probleme u nadi da će čvorovi s vremenom otpustiti sami od

Piše: **Faruk Borić**

Kakofonija zbog kancelarkinog zaoblazjenja Sarajeva u regionalnoj turneji (ima tu malo *refleksa* iz vremena nesvrstanih i mahanja zastavica uz cestu) prouzrokovala je da javnost nije uspjela registrirati značaj osnovnih poruka upućenih u Zagrebu i u Beogradu, te osnovnu razliku. Dok je hrvatskoj premijerki njemačka kolegica Angela Merkel čestitala na uspješno okončanim pregovorima upozoravajući na red njemačkih investitora koji se “uhvatio” u iščekiva-

JADRANKA KOSOR “Što se mene tiče, ja se ni s kim ne svadam, samo iznosim nacionalne strateške intereseVlade”

nju povoljnih uvjeta za upliv kapitala u *Lijepu našu*, najmoćnija žena svijeta, kako je tituliraju, predsjedniku Tadiću je na konferenciji nedvosmisleno poručila kako će kandidatura Srbije sačekati bolja vremena, i to na Kosovu. A Merkelova pod boljim vremenima smatra gašenje srpskih institucija u sjevernim en-

klavama i dalju normalizaciju odnosa dvije suverene i susjedne države. Tadić je još tokom konferencije, o čemu u detaljima piše magazin *Vreme*, pokazao zube poručivši kako od toga nema ništa, pa je Merkelova pokazala sat i konferencijajeb rže-bolje završena.

Privreda i politika

Baš kao Merkelova u Hrvatsku, Kosor je u Prištinu otputovala s delegacijom hrvatskih privrednika, nudeći Thacijevoj vladi dizanje ekonomske saradnje na viši nivo. Posjetu su pratili i uobičajeni

no pravo svijetu

lanstvo u
nje mačkom
alnep aljbei
onkretno zbog
u
kako
ija
nuni su
ebe

kurtoazni izrazi i izjave, što je u Beogradu izazvalo popriličan bijes. Kosor je, treba i to podsjetiti, prva političarka koja je posjetila Kosovo nakon što je to učinio Stjepan Mesić, dok se Mesićev nasljednik Ivo Josipović opredijelio za strategiju razvijanja dobrosusjedskih odnosa prevashodno sa šarmantnim Tadićem, gradeći neku vrstu mosta zaobilazeći za Beograd bolne teme kakva je Kosovo. Stoga je Tadić uputio oštre riječi kritike na račun hrvatske premijerke, još jednom povlačeći i temu njenog pozdrava prvostepeno osuđenim haškim generalima

BORIS TADIĆ “Naši interesi su bili delegitimizovani devedesetih godina i posle 5. oktobra 2000. godine čini se ogroman nacionalni napor da se legitimizuju prirodni interesi srpskog naroda *gde god (kurziv F. B.) on živi*”

Anti Gotovini i Mladenu Markaču povodom nedavne godišnjice Oluje.

Prilikom posjete Obučnom centru vodiča i službenih pasa “Satnik Krešimir Ivošević” u Dugom Selu, koja je, očigle-

dno, brižljivo isplanirana, uniformirana hrvatska premijerka je poručila kako “neki političari i u Hrvatskoj i u Srbiji još uvijek, nažalost, nisu shvatili nakon 20 godina samostalnosti Republike Hrvatske da hrvatski narod ni hrvatski premijeri neće više nikada dolaziti u Beograd pitati za savjet, molbu za dopuštenje da čine ovo ili ono, ili da dobiju zabranu da čine ovo ili ono”. “Ta su vremena zauvijek, na sreću, prošla”, poručila je Kosor u savršeno kontekstualiziranom spinu, da predsjedniku Josipoviću, koji je baš prije nekoliko sedmica zaželio da jednog da-

na Srbi i Hrvati zajedno obilježavaju godišnjicu Oluje, nije preostalo ništa drugo nego da konstatira kako u premijerkinom posjetu ne vidi ništa sporno u onome što je premijerka rekla. Lopticu prebačenu u Beograd dočeka je Tadić, odbivši, kako piše uvijek dobro informirani *Blic*, Josipovićev poziv da zajedno odslušaju koncert Beogradske filharmonije u Dubrovniku pod dirigentskom palicom Zubina Mehte. No, Tadić je odlučio zasvirati po vlastitim notama.

Delegitimizovani interesi

Prvo je u *Politici* dao intervju u dva nastavka u kojima je iznio, u najmanju ruku, vrlo zanimljive stavove. Tadić je pošao od "elementarne činjenice" da "svet nije pravedan" i da "ako očekujemo da će se u narednih nekoliko godina izmeniti ta činjenica koja postoji od kada je sveta i veka, bili bismo naivni". Teza o nepravednom svijetu nije nova, živi smo svjedoci. Tadić nastavlja: "Drugo, unutar tog nepravednog sveta mi moramo da se borimo za naše interese, tako što ih legitimizujemo. Naši interesi su bili delegitimizovani devedesetih godina i posle 5. oktobra 2000. godine čini se ogroman nacionalni napor da se legitimizuju prirodni interesi srpskog

MILORADD ODIK

Predsjednik Rpublike Srpske, nakon što ga je Jeremić upoznao "s nemačkim tavovima" osovui Metohiji, kri tikovao je e'no va uslovljavanjaino vapo nižavanja srpskogna roda"

naroda *gde god* (kurziv F. B.) on živi". Tadić priznaje da su interesi Srbije bili delegitimizovani u vrijeme ratova. Zašto su bili delegitimizovani? Zato što je Miloševićev režim bio nedemokratski? Zato što se služio nedemokratskim sredstvima za ostvarivanje legitimnih ciljeva, da pače, kako kaže Tadić, prirodnih interesa, a prirodni interesi su, treba li naglasiti, od Boga dati? Šta znači gdje god

Ivo Banac, povjesničar

Hrvatskoj edo sta velikosrpskih provokacija

1. Angela Merkel Rekla je Borisu Tadiću da Srbija mora ukinuti paralelne strukture na sjeveru Kosova, da mora omogućiti nesmetano djelovanje EU-LEX-a na "cijelom teritoriju Kosova", da mora dopustiti uspostavu kosovskog suda u Mitrovici i da europskim običajima ne pristoji "kad netko uđe u dvoranu, da drugi izađe". Drugim riječima, poslala je jasnu poruku da Tadićeva politika "i Europa i Kosovo" nema perspektivu. Srbija se mora odlučiti hoće li nastaviti opterećivati međunarodnu zajednicu svojim nerealnim pokušajima da reintegrira Kosovo, koje je Srbija svojom ludom politikom nacionalnog zatiranja bespovratno izgubila, ili će prihvatiti europsku budućnost pored Kosova, ali ne nad Kosovom. Srušila je Tadićevu bajkovitu kuću od karata, u kojoj se on vrlo dobro osjećao. U datim okolnostima, možda je za Srbiju relevantnija strategija Đorđa Vučkadinovića: Srbija kao "otok u EU okruženju".

2. Vuk Jeremić nije razmetni sin DS-

a, čije su izjave "potpuno neprihvatljive", kad to Tadić kaže, nego Tadićev instrument za destabilizaciju cijele regije. Sama činjenica da je Jeremić Dodiku prenio stav Beograda kako je pred zapadnim Balkanom "složeno vrijeme", te da Beograd i Banja Luka moraju "ostati složni i dobro koordinirani" otkriva Tadićevu strategiju – nategnuti konopac koliko je god moguće, posebno u BiH preko Dodika, kako bi EU tražio posredovanje Beograda i te mu "usluge" onda kompenzirao. Dodik tomu nadodaje svoj komentar u beogradskoj *Politici*: "Imajući u vidu ukupnu političku situaciju, neophodno je da se svi srpski vodeći političari u regionu sastanu i da utvrde političke principe koje će svi sprovesti." Zna se što to znači. Zato je vrlo važno da se ostvari jedinstvo svih zemalja u regiji protiv novog velikosrpskog vala.

3. Možda niste primijetili, ali i Hrvatskoj je dosta velikosrpskih provokacija. Zagreb je zadnjih godina mnogo toga previdio radi eurointegracijskih procesa.

Sad je dosta. Jadranka Kosor je u Prištini izrazila većinski europski i hrvatski stav: priznali smo Kosovo. To znači da ne vidimo zašto bi Kosovo trpjelo srbijansku vlast nad dijelom svog teritorija. Hrvatska je tražila potpunu integraciju Hrvatskog Podunavlja, te podržava slična traženja sa strane Kosova glede teritorija sjeverno od Ibra. Možda u Beogradu netko misli da se s Hrvatskom može manipulirati kao s Grčkom ili Španjolskom oko Kosova? Ili kao s Bosnom? Bilo bi vrlo neozbiljno kad bi to bila pitanja predizborne kampanje. Ne, ovdje je riječ o najvažnijem strateškom pitanju na Balkanu: hoće li Srbija priznati granice zemalja nasljednica Jugoslavije, ili će i dalje potencirati svoje propale imperijalne ciljeve? I to samo za početak.

srpski narod živi, pitanje je čijeg se odgovora pribojavamo.

“Treće, mi želimo najbolje odnose sa velikim silama, neka neslaganja ne znače zaoštavanje i njih ćemo rešiti zajednički. Mi moramo da pridobijemo partnere koji imaju značajnu ulogu u globalnim procesima. Njima treba da pokažemo zašto je za njih korisno da prirodni interesi Srbije budu ostvareni. Pogotovo kada ti interesi ne ugrožavaju druge narode i kada su oni u korist stabilizacije prilika na Balkanu. I to je fundamentalna razlika sadašnje politike Srbije od one iz devedesetih godina kada su bili ugrožavani interesi drugih naroda. Današnja Srbija je gradivni činilac mira i stabilnosti u ovom delu Evrope, takva Srbija je potrebna Evropi. Zato sam siguran da će neodustajanje od legitimizacije naših interesa i proces promena našeg društva doprineti da se izmeni atmosfera u Evropskoj uniji”, poručio je Tadić i nagovijestio dalji pravac svoje politike: Lobiranje u pojedinim evropskim državama kako bi stavio do znanja da su prirodni interesi Srbije od koristi stabilizacije prilika na Balkanu.

Odmah se i krenulo u tom pravcu, pa je *Blic* objavio izjavu Dušana Šiđanskog, specijalnog savjetnika predsjednika Evropske komisije Josea Manuela Barrosa, koji je rekao kako bi “odustajanje Srbije od Evropske unije zbog Kosova bilo ravno izolaciji u vreme Miloševićevog režima”, da bi potom uslijedila oštra kritika Angele Merkel koja “i pored velikog uticaja koji Nemačka ima u Evropi... ne može da govori u ime EU” i “nije u Beograd došla at imm andatom”.

BiH u VSUN-a

“Merkelova i jedan broj zemalja u EU gledaju na problem Kosova veoma površno... Treba takođe objasniti i da bi ukidanje institucija značilo egzodus Srba i etničko čišćenje, što je za Evropu neprihvatljivo”, kazao je specijalni savjetnik predsjednika Evropske komisije.

Istovremeno, Tadić je u Banju Luku poslao Vuka Jeremića. Predsjednik Republike Srpske, nakon što ga je Jeremić upoznao “s nemačkim stavovima o Kosovu i Metohiji, kritikovao je ‘nova uslovljavanja i nova ponižavanja srpskog naroda’”.

“Zapadne države, među kojima jednu od vodećih uloga ima Nemačka, moraju da prestanu sa ovakvom politikom”, poručio je Dodik koji je Tadićevim opservacijama o nepravednom svijetu i prirodnom pravu Srba pridodao i - ponižavanja srpskog naroda.

U međuvremenu, rijetki su dužnosnici reagirali na Jeremićeve izjave kako je sa Dodikom pregovarao “o zajedničkom stavu BiH i Srbije u Vijeću sigurnosti UN-a”, te o “strateškim promjenama u regi-

Denisa Sarajlić-Maglić,
direktorica Vanjsko-političke inicijative BiH

Priprema za novu trgovinu

1. Mislim da je korisno razdvojiti tehničku od političke strane ove priče. Kada je BiH u pitanju, Evropska unija uvijek insistira da je pitanje apliciranja za članstvo i stjecanje statusa kandidata isključivo tehnički problem. Međutim, svjedoci smo da je samo nekoliko sati nakon hapšenja Mladića nekoliko ministara vanjskih poslova

zemalja članica EU izjavilo da su time za Srbiju otklonjene sve prepreke za stjecanje statusa kandidata. Već time je, dakle i prije aktualiziranja kosovske priče u kontekstu evropskih integracija, u slučaju Srbije priča vraćena u politički plan. Ja bih, međutim, postavila pitanje realnih mogućnosti Srbije da ispoštuje proceduru i ispuni tehničke uslove za stjecanje statusa kandidata do kraja ove godine. Na osnovu informacija kojima mi raspoložemo, to nije bilo realno prije svega s tehničke strane. Ponavlja se situacija kao sa liberalizacijom viznog režima. S jedne strane imate Srbiju koja usvaja zakone pro forme kako bi stvorila privid reforme. A s druge strane imate Evropsku uniju koja misli da se mir na Balkanu kupuje davajući ustupke Srbiji. Sve drugo je čisti marketing, a to je pokazalo hapšenje i Karadžića i Mladića.

Na stranu sad sve što je Angela Merkel mogla reći, jeste ili nije rekla - mislim da s tehničke strane, Boris Tadić sam, svjestan nemogućnosti da ispoštuje rokove koje su sami sebi postavili u svrhu predizborne kampanje, koristi situaciju sa Kosovom da na neki način ‘viktimizira’ Srbiju i prikaže je kao kolateralnu štetu nekih većih ambicija evropskih zvaničnika. Meni to više liči na pripremu za neku novu vrstu trgovine sa Evropskom unijom, bez postojanja realnog pritiska s tehničke strane. Da pojednostavim, ukoliko Srbija zaista ne može ispuniti tehničke uslove do kraja ove godine, moguće da su sami aktualizirali priču o Kosovu u kontekstu evropskih integracija kako bi otvorili sasvim novo polje pregovora o Kosovu. Na to ukazuje i intenziviranje srbijanskog lobiranja kod članica Evropske unije da se problemu Kosova pristupi s novim argumentima. Pri tome računaju na dobru volju nekih evropskih zvaničnika da se Srbiji opet ‘progleda kroz prste’. Ako je to tačno, onda se Srbiji isplati da uvuče Kosovo u priču o evropskim integracijama, jer time oni stvaraju novu vrstu pritiska na samu EU. To je politička strana priče.

2. Postavljam ja vama staro i poznato kon-

tra-pitanje - zašto je Vuk Jeremić došao u Banju Luku da pregovara i o čemu? Zašto i mi počinjemo pristajati da se u Banjoj Luci pregovara oko bilo kojeg vanjskopoličkog pitanja BiH? Vanjska politika BiH je nadležnost državnog Predsjedništva. Međutim, slažem se da se radi o skretanju pažnje sa prave priče i da

Kosovo nije bila glavna tema niti povod. Ali nisam sigurna ni da je jedini povod bila posjeta Angele Merkel. Da je Angela Merkel htjela nešto poručiti Dodiku, došla bi mu sama to reći. Na isti način na koji je to uradila Catherine Ashton. A postoje i drugi kanali i sredstva, kao što su bili oni neslavni pregovori u Berlinu sa stranačkim liderima.

Teško je naravno spekulirati o tome šta je pravi povod za Jeremićev put u Banju Luku, i po meni je to ono što je problematično - da ministar vanjskih poslova Srbije vodi razgovore o bilo kojem vanjskopoličkom pitanju sa jednim entitetskim zvaničnikom iza leđa zvaničnih institucija BiH, i da niko nema pravu informaciju o čemu je razgovarano. Ali ako bih već spekulirala šta je mogla biti jedna od tema za razgovor, kandidirala bih pitanje priznavanja Palestine i moguće rezolucije koja bi se mogla naći pred Vijećem sigurnosti UN-a. To je pitanje u kojem su, barem za sada, Srbija i predstavnici RS-a zauzeli oprečne stavove, s tim da se na strani Palestine u ovom slučaju našla i Rusija. U taj kontekst se može uvući i priča o Kosovu, ali tu već treba biti oprezan sa daljim spekuliranjem.

3. Nekad nam traženje dubljih odgovora može odvratiti pažnju od jednostavnih problema. Interesantno da tim istim zvaničnicima Hrvatske nije bilo mrsko ići po mišljenje u Beograd ili kod Tadića kad je u pitanju BiH, dok će ih zaobići po pitanju Kosova. Mislim da se radi o tome da je Kosovo za Hrvatsku čista situacija, i oni ne gube ništa zaoštavanjem stava po tom pitanju. A dobiti mogu, naročito ako to mogu prikazati kao generalno zaoštavanje odnosa sa Beogradom u kontekstu predizborne kampanje. Proteklih nekoliko godina je obilježeno ponekad i neopravdanim približavanjem stavova između Beograda i Zagreba pod izgovorom unaprjeđenja regionalne saradnje, pošto-poto. Sve i da postoji neko dublje objašnjenje, ne treba zanemariti potrebu hrvatskih i srbijanskih zvaničnika da vlastitoj javnosti podmetnu malo međusobnog zaoštavanja odnosa.

Petar Jeleč, povjesničar

Povratak balvan-revolucija

1. Posjet Angele Merkel bio je, očito, hladan tuš za predsjednika Srbije i za srpsku političku i cjelokupnu javnost, što se može vrlo dobro vidjeti iz reakcija očitovanih nakon njezina posjeta. Boris Tadić je dobrim tempiranjem uhićenja Ratka Mladića i Gorana Hadžića – za koje je vlast, naravno, znala gdje se nalaze – mislio da će Srbija zbog toga automatski dobiti kandidatski status za EU. To se umalo i dogodilo, dočim se srpska politička vrhuška preračunala izazivanjem nereda na sjeveru Kosova, gdje je poginuo jedan nedužan kosovski policajac.

Tim izgredima, koji su neodoljivo podsjećali na balvan-revolucije u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini, nastoji se sjeverni dio Kosova držati u konstantnoj nestabilnosti i napetosti kako bi se međunarodnoj i domaćoj javnosti pokazalo da je jedino ispravno rješenje pripajanje toga dijela kosovskog teritorija Srbiji. Angela Merkel, međutim, došla je s jasnom porukom da podjela Kosova nije izgledna te da Srbija mora odmah prekinuti destabiliziranje te države, jer u protivnom može zaboraviti na ulazak u Europsku uniju.

2. Vuk Jeremić, ministar vanjskih poslova Srbije, kojeg inače u širokom luku izbjegavaju svi relevantni svjetski političari i kojem se zatvaraju vrata UN-a i onda kad se raspravlja o Kosovu i Srbiji, najbolja je slika Tadićeve politike koja navodno prijateljski gleda na Bosnu i Hercegovinu i podržava "njezin integritet i cjelovitost". Tzv. Republika Srpska najveći je ratni plijen velikosrpske politike, rak-rana na tkivu Bosne i Hercegovine, koja već godinama uništava sve izgleda za normalno funkcioniranje ove zemlje. Vesna Pešić, nezavisna zastupnica u skupštini Srbije, nedavno je u jednom odličnom intervjuu rekla kako Srbi-

ja i dalje "destabilizuje region", posebno daljnjim "podržavanjem razvaljivanja Bosne i Hercegovine". Pešićka je zatim nadodala kako u pozadini srbijanske politike stoji "opsesija teritorijama koja je užljebljena u Srpskoj pravoslavnoj crkvi i zato su srpske nacionalističke ideje teško izlečiva bolest". Mislim da ne treba bolji opis onoga što preko Milorada Dodika rade Boris Tadić i njegov ministar vanjskih poslova u odnosu prema Bosni i Hercegovini, gdje svojim utjecajem na zbivanja u Republici Srpskoj žele na neki način nadoknaditi gubitak kontrole nad Kosovom. A Tadić je svoj odnos prema ovoj zemlji i ratnim zbivanjima devedesetih godina najbolje pokazao kad je tijekom posljednjega posjeta našoj zemlji u isti koš stavio Jovana Divjaka, čovjeka koji se više nego časno ponio u zadnjem ratu, te ratne zločince Radovana Karadžića i Ratka Mladića.

3. Svakako da predizborna kampanja ima utjecaj na ova zbivanja na relaciji Beograd – Zagreb. O HDZ-u nisam nikad imao dobro mišljenje, no ovaj put smatram reakciju Jadranke Kosor sasvim opravdanom, jer su Vuk Jeremić i Boris Tadić zaista pretjerali žestokom osudom njezina posjeta međunarodno priznatoj državi

Kosovo i riječima koje je ona tako izrekla.

Beograd, koji čitavo vrijeme ponižavajuće govori o kosovskim institucijama, htio bi i dalje igrati ulogu regionalnoga policajca koji će drugim državama i političkim liderima određivati kad smiju a kad ne smiju ići u Prištinu i što će tamo govoriti. Neka ovakve poruke Tadić i Jeremić pokušaju uputiti nekoj iz američke i njemačke administracije kad sljedeći put posjete Kosovo. Ne sjećam se njihovih protesta kad je Kosovo nedavno posjetio ministar vanjskih poslova Guido Westerwelle, ili kad je to prošle godine učinila američka državna tajnica Hillary Clinton. Ovime se zapravo pokazuje kako politika popuštanja prema Beogradu, pod izgovorom regionalne suradnje koju u Hrvatskoj na egzemplarno loš način predvodi Ivo Josipović, ne donosi dobre rezultate, osim što srpskoj političkoj vrhuški i Miloradu Dodiku daju krila da budu sve bahatiji u odnosu prema svojim susjedima.

No da se ovdje radi samo o predizbornoj retorici stvari bi bile puno bezazelnije nego što zaista jesu. Problem je znatno ozbiljniji, jer se Srbija nikada nije zbiljski suočila sa svojom odgovornošću za zločine učinjene u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Kosovu niti je odustala od velikosrpskog projekta, koji se sada, provodi u modificiranom i znatno sofisticiranijem obliku u odnosu na način kako je to radio Slobodan Milošević. Srbija je, skupa s Republikom Srpskom glavni faktor destabilizacije Balkana, a tako će, nažalost, ostati još dugo. Zapravo, tako dugo dok se ne odrekne svojih ekspanzionističkih ciljeva, s time što bi to odreknuće moralo imati privolu velike parlamentarne većine, a ne da bude – kao dosad – utemeljeno na deklarativnu iskazu predsjednika koji za svoj stav nema privolu ni svoje stranke.

Aleksandar Trifunović, glavni i odgovorni urednik magazina 6yka

Niko nema čarobni štapić

1. Sumnjam da iko ima čarobni štapić da obeća da će se tako krupan politički korak desiti preko noći, pa bila to i jedna od najmoćnijih političarki svijeta.

2. S obzirom da je juče Boris Tadić osudio izjave Vuka Jeremića izrečene u Banjaluci sve više sam mišljenja da je njegova posjeta bila nepripremljena, neozbiljna i ishitrena reakcija i pokušaj da se prikaže toliko moćnim

da krizu sa Kosova prebaci u BiH, odnosno u Republiku Srpsku. Angela Merkel je poslala jednu od najjasnijih poruka Srbiji koja nema nikakva skrivena značenja niti ostavlja prostor za dodatna tumačenja. Kosovo je nezavisno, i to je fakat kao i da je Bosna i Hercegovina država sastavljena od dva entiteta i distrikta. Na geostrateškom planu nema nikog ko bi ove fakte mogao da promjeni niti postoji

onu" koje je prouzrokovala posjeta kancelarke Merkel. Član Predsjedništva BiH Željko Komšić je rekao kako će BiH sigurno glasati u skladu s vlastitim interesima, što znači da će, s obzirom na sadašnju praksu, glasati po naptucima Evropske unije, a u konačnici u koordinaciji sa Sjedinjenim Državama, Njemačkom, Francuskom – kao što je to bilo u slučaju Irana ili Libije.

U trenutku dok nastaje ovaj tekst, Tadić iz Praga, gdje je od Vaclava Klause dobio podršku za stav da "Srbija ne može imati uslove drugačije od ostalih kandidatkinja za članstvo u EU", pušta Jeremića niz vodu poručujući kako su "određeni stavovi i izjave koje su iznijeli hrvatska premijerka Jadranka Kosor i šef srpske diplomacije Vuk Jeremić – apsolutno neprihvatljivi".

"Što se mene tiče, ja se ni s kim ne svađam, samo iznosim nacionalne i strateške interese Vlade", kazala je Jadranka Kosor kao odgovor na navodnu želju slovenskog premijera Boruta Pahora da izmiri nju i Tadića.

"Tako je bilo u slučaju mog odlaska na Kosovo, kao i u slučaju proslave Dana pobjede, kad sam samo iznosila činjenice, da smo bili žrtve agresije, da smo se branili i oslobađali svoju zemlju", dodala je Kosor.

Diplomatske igre

Izvjesno je da na ovome neće stati iz prostog razloga što postoje slijepe tačke potencijalnog konflikta na Balkanu. Dugo vremena je to bilo Kosovo, sada je riječ prevashodno o enklavama na sjeveru Kosova, ali ne samo tu. Nema sumnje da će se diplomatske igre prenijeti i na BiH, no u ovom trenutku je suviše nepoznanica da bi se mogli projicirati konkretni potencijalni scenariji. Ipak, ako se u obzir uzme da se u političkoj retorici koriste izrazi kao što su one o prirodnom pravu, o novom poniženju naroda, o nepravednom svijetu... šta možemo očekivati? Pritom, to nije u upotrebi samo u banjalučko-beogradskom diskursu: ako poslušamo riječi reisa Mustafe ef.

međunarodni interes za to.

3. Srbija i Hrvatska su najveći trgovinski partneri u regiji, srbijanski turisti ostavljaju desetine miliona eura na hrvatskoj obali, putuje se neometano i sve je manje otvorenih pitanja između ove dvije države. Svako onaj ko pokušava da tako dobre odnose vrati na početak devedesetih ne predstavlja politiku budućnosti regije. Predizborna bitka u Hrvatskoj je svakako jedan od glavnih razloga, ali svakako i histerične izjave Vuka Jeremića koje se ne mogu smatrati diplomatskim.

Cerića, Dragana Čovića, Bože Ljubića, Moamera ef. Zukorlića... naći ćemo iste ili slične političke poruke. Sama ta činjenica već zvuči na uzbunu.

Uz ovaj tekst kao prilog idu i opservacije nekoliko stručnjaka koje smo zamolili da prokomentiraju slučaj "Merkel u regionu i posljedice" odgovarajući na tri pitanja: 1) Šta je Angela Merkel rekla Borisu Tadiću što je prouzrokovalo da Boris Tadić poruči javnosti kako postoje realne mogućnosti da Srbija ove godine ne dobije status kandidata za EU?; 2) Zašto je Vuk Jeremić doputovao u Banjaluku tražeći od

BiH podršku za Kosovo kad se zna da je to nerealno očekivati ili se u posjeti srbijanskog šefa diplomatije krije još neki razlog, s obzirom da je poručio kako će posjeta Angele Merkel uzrokovati strateške promjene, te 3) Kako tumačiti verbalno zaoštavanje između s jedne strane Hrvatske, premijerke Jadranke Kosor koja u uniformi poručuje da se u Beograd neće ići po mišljenje, u čemu joj suflira i predsjednik Josipović, i srbijanskih predstavnika, koji su podsjetili na Oluju? Jesu li u pitanju potezi koji najavljuju predizbornu kampanju ili ima nečega još dubljeg? ■

Bodo Weber, stručnjak za njemačku politiku u regiji, Vijeće za demokratizaciju politika

Prekid trogodišnjeg samozavaravanja

1. Sve mu je rekla osim što Srbija ne može dobiti kandidatski status ove godine. Izložila mu je korake do članstva Srbije u Uniji – konkretni rezultati u razgovorima između Beograda i Prištine, prvenstveno u carinskom sporu, širenje djelovanja EULEX-a i na srpsku enklavu na sjeveru Kosova te razgradnju tamošnjih paralelnih struktura. Time zapravo nije ništa novo rekla – razlika je bila u jasnoći poruke te u političkom trenutku. Merkel je prekinula trogodišnji period međusobnog (samo)zavaravanja između EU i Srbije koji je bio nastao poslije odluke zapada da podrži nezavisnost Kosova kao jedino realno rješenje konflikta. Tadićev režim izabrao je "strategiju" prodaje priče svojim građanima da mogu imati i EU i Kosovo, i to iz čistog ideološko-političkog konformizma, igrajući na lobiranje unutar Unije te na podjeli EU oko pitanja Kosova. Evropska unija je pustila srbijansku vladu "bez političke alternative" po principu (lažne) nade da će se Tadićev režim s vremenom urazumiti, ali još više zbog odsustva *leadershipa* unutar Unije da se nosi sa pet disonantnih glasova koje odbiju priznati Kosovo.

Time su i EU i Beograd sebe stavili u poziciju u kojoj mogu samo reagirati: Kad je Međunarodni sud pravde prošlog juna donio svoju (djelomično) iznenađujuću odluku one 22 članice unije preko britanskog ministra Haguea otkrili su da im ne treba saglasnost ostalih pet država da blokiraju integracijski put Srbije ako ne prizna kosovsku realnost. Pa je potom nedavno kosovski premijer Thaci u svojim predizbornim nevoljama otkrio da je ucjenjivački potencijal konflikta oko srpske enkla-

ve na sjeveru Kosova zapravo na albanskoj, a ne na beogradskoj strani. Tako je Evropska unija, koja je godinama izbjegavala da Tadiću jasno stavi do znanja da jedini put Srbije ka trajnom članstvu u Uniji Evropskih demokratija vodi preko bolnog priznavanja realnosti da ne bi destabilizirala njegovu vladu bila prisilna da to uradi neposredno pred parlamentarnim izborima.

No Tadić nema kud – on će morati napraviti strateški preokret, jer mu je to jedini izlaz i jedini put da se Srbija trajno demokratski stabilizira. Kao što će većina njegovih građana prije izabrati Evropsku uniju nego Kosovo, nezavisno od toga da li su oni toga u ovom trenutku svjesni.

2. Radi se o čistom refleksu dvostruke, demokratsko-nacionalističke igre uvježbane zadnjih nekoliko godina u trenutku propasti vanjskopolitičke strategije Srbije koja to nikad nije bila. A refleksi samim time imaju svoj ograničeni racionalni domet.

3. Po mom mišljenju radi se o verbalnim refleksima predstavnika dvije vlade koje su u predizbornim nevoljama. To potvrđuje i nedavno Tadićevo distanciranje od izjava svog ministra Jeremića.